

TERSCHELLING EN TURRITELLA TRICARINATA COMMUNIS RISSO, 1826

Het penhorentje, Turritella tricarinata communis, blijkt op een deel der Wadeneilanden frequenter aan te spoelen dan elders langs de Nederlandse kust. Dit betreft niet alleen Ameland (Van Deinse, 1918), maar zeker ook Terschelling.

Volgens Tanis & De Vries (1959:59) spoelen ledige schelpen geregeld in de vloedlijn aan; van tijd tot tijd zelfs een aantal exemplaren tegelijk. De meeste exemplaren vertonen sporen van begroeiing met Hydractinia en zijn dikwijls sterk afgesleten of beschadigd. Hoewel het grootste deel beslist van recente oorsprong is, treft men er soms exemplaren met een fossiel uiterlijk in het gruis aan. Zij zijn waarschijnlijk afkomstig uit Jong-Plistocene lagen, die voor de kust door de zeestromingen aangetast worden.

Toch schijnt deze soort niet overal langs het gehele strand in even grote aantallen aan te spoelen.

Tot februari 1962 was Terschelling in het bezit van het zogenaamde penhorenstrandje, een strand ter grootte van ongeveer 300 m², gelegen tussen de laatste koppen der Amelandse Duintjes (paal 29). Deze plaats ontleende zijn naam aan de grote aantallen penhorens die daar gevonden werden. Op 21 juli 1961 leverde een uur intensief zoeken 27 exemplaren van deze soort op. Ook op andere dagen werden hier altijd enige penhorens aangetroffen.

Door de stormvloed van 17 februari 1962, waarbij het Schipbreukelingenhuysje bij paal 26 volkomen weggevaagd werd en een deel van Hamburg onder water kwam te staan, werd ook het aanspoelmechanisme langs dat deel van de kust van Terschelling waarschijnlijk aangetast, want sinds die datum is T. tricarinata communis daar zo goed als geheel verdwenen.

Op 2 oktober 1968 werd echter een nieuwe belangrijke penhorenvondst gedaan. Op die dag bezochten mej. C. Winkelman en de heer K.H. Mienis het strand ter hoogte van het Biologisch Station te Oosterend. In aanspoelsel, dat overwegend bestond uit sterk met zeerasp begroeide exemplaren van Polinices (Euspira) catena (Da Costa) en Buccinum undatum Linné, het zeeboontje Echinocyamus pusillus Müller, de hartegel Echinocardium cordatum Pennant en enkele niet nader gedetermineerde zeeappels, troffen zij zeer veel exemplaren van T. tricarinata communis aan. Bij paal 18/800 vonden zij over een afstand van 5 - 7 meter liefst 49 exemplaren.

Het opmerkelijke van al deze penhorens was, dat zij net als de tepelhorens en de wulken, dicht begroeid waren met zeerasp (Hydractinia echinata). In de meeste werden bovendien de heremietkreeft Eupagurus bernhardus of sporen van bewoning door dit dier aangetroffen. Door de begroeiing met zeerasp en de bewoning door heremietkreeften vertoonden de meeste schelpen sterke vervorming van de mondopening, waardoor zij meer het uiterlijk kregen van een kleine Terebralia palustris (Linné), een Indo-Pacifische soort van de familie Potamidæ. Een zeer sterke onderstroom langs dat deel van de kust is zeker een onmisbare factor geweest. Een vraag blijft echter hoe deze soort daarin terecht is gekomen, daar het dier door zijn levenswijze niet vlak onder de kust voorkomt.

Literatuur

Deinse, A.B. van, 1918. Over Malleus vulgaris, op Ameland gevonden en eenige opmerkingen over de schelpfauna aldaar. Zoöl. Meded. Mus. Leiden, vol. 4, p. 254-255.

Tanis, J.J.C. & A.J.A. de Vries, 1959. De mariene schelpen van Terschelling. Basteria, vol. 23-4/5, p. 54-76.

H.K. Mienis

Wat de oorzaak was van dit massale aanspoelen is mij niet duidelijk.